

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru – Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov – Investičný plán pre udržateľnú Európu – Investičný plán európskej zelenej dohody

[COM(2020) 21 final]

(2020/C 311/09)

Spravodajca: **Carlos TRIAS PINTÓ**

Pomocný spravodajca: **Petr ZAHRADNÍK**

Konzultácia	Európska komisia, 6. 2. 2020
Právny základ	článok 304 Zmluvy o fungovaní Európskej únie
Príslušná sekcia	sekcia pre hospodársku a menovú úniu, hospodársku a sociálnu súdržnosť
Prijaté v sekcii	13. 5. 2020
Prijaté v pléne	10. 6. 2020
Plenárne zasadnutie č.	552
Výsledok hlasovania (za/proti/zdržalo sa)	220/1/8

1. Závěry a odporúčania

1.1. Pandémia koronavírusu v súčasnosti predstavuje hlavnú prioritu pre Európu čeliacu neistote, ktorá by následne mohla viesť k výraznej zmene v rozpočtovej orientácii a úlohe rozpočtu EÚ. EHSV dôrazne odporúča posilnenie budúceho viacročného finančného rámca (VFR) a dočasné zvýšenie stropu rozpočtových výdavkov na 2 %, čo by poskytlo potrebné fiškálne prostriedky a mohlo by podporiť vydávanie únijných dlhopisov ako súčasť účinného plánu obnovy.

1.2. Výbor víta nedávnu dohodu Euroskupiny ⁽¹⁾ na tom, aby sa vyčlenilo 540 miliárd EUR na podporu zamestnancov, podnikov a členských štátov a zároveň akceptovala väčšia flexibilita v pravidlách EÚ týkajúcich sa európskeho fiškálneho paktu.

1.3. Rada EÚ by mala do letnej prestávky dosiahnuť dohodu o Európskom fonde obnovy ⁽²⁾ a VFR v súlade s návrhom Európskej komisie z 27. mája, aby sa pripravila cesta k obnove európskeho hospodárstva, ako aj k podpore zeleného a digitálneho prechodu avizovaného v európskej zelenej dohode.

1.4. Výbor tiež oceňuje rýchlu a zosúladenú solidárnu reakciu všetkých príslušných inštitúcií EÚ ⁽³⁾.

1.5. Pandémia koronavírusu bude mať hlboký a negatívny vplyv na dosiahnutie cieľov udržateľného rozvoja a európskej zelenej dohody. Z tohto dôvodu EHSV zdôrazňuje, že je nutné čo najskôr riešiť túto naliehavú hrozbu a bezodkladne zamerať naše úsilie o oživenie na ciele udržateľného rozvoja a zelenú dohodu.

⁽¹⁾ <https://www.consilium.europa.eu/sk/press/press-releases/2020/04/09/report-on-the-comprehensive-economic-policy-response-to-the-covid-19-pandemic/>.

⁽²⁾ Nástroj Next Generation EU s finančnou kapacitou 750 miliárd EUR.

⁽³⁾ A to najmä: návrhy Európskej komisie na optimalizáciu využívania súčasného rozpočtu komplexným, dostupným a pružným spôsobom, konkrétne Fond solidarity Európskej únie, Investičnú iniciatívu v reakcii na koronavírus (balíky I a II) a opätovnú aktiváciu nástroja núdzovej podpory (IES), nástroj dočasnej podpory na zmiernenie rizík nezamestnanosti v núdzovej situácii (SURE), Fond európskej pomoci pre najodkázanejšie osoby (FEAD), núdzový pandemický program nákupu aktív Európskej centrálnej banky – s rozšírenými oprávnenými aktívami a zmiernením zábezpek, úlohy orgánov dohľadu pri včasnom spracúvaní regulačných finančných požiadaviek, iniciatívu Európskej investičnej banky (IEB) na vytvorenie celoeurópskeho záručného fondu so zameraním na MSP, iniciatívu Európskeho inovačného a technologického inštitútu v reakcii na krízu.

1.6. Okrem dočasných opatrení v oblasti solidarity vyzýva EHSV na oživenie Európskeho nástroja stabilizácie investícií, ako aj na okamžité vykonávanie rozpočtového nástroja pre konvergenciu a konkurencieschopnosť (BICC) zvýšením jeho objemu vo VFR na roky 2021 – 2027.

1.7. Je potrebný nový ekologický a sociálny pakt, ktorý spojí občanov všetkých názorových spektier, orgány verejnej správy, samosprávy, sociálnych partnerov, organizovanú občiansku spoločnosť a priemysel v úzkej spolupráci s inštitúciami a konzultačnými orgánmi EÚ.

1.8. Investičný plán pre udržateľnú Európu je prvým komplexným politickým opatrením na splnenie ambiciózných cieľov týkajúcich sa dosiahnutia uhlíkovej neutrality do roku 2050 v súlade so zelenou dohodou EÚ.

1.9. Hoci EHSV oceňuje ambície zelenej dohody, vyjadruje poľutovanie nad tým, že neboli vyčlenené dostatočné rozpočtové prostriedky vo VFR – ten je hlboko pod 1,3 % HND členských štátov, ktoré požadoval Európsky parlament a EHSV na účely zabezpečenia realizovateľnosti každého opatrenia bez toho, aby to bolo na úkor iných opatrení.

1.10. EHSV tiež vyjadruje svoje pochybnosti o účinnosti zohľadňovania problematiky klímy vo všetkých programoch EÚ a vyzýva členské štáty, aby zapojili organizácie občianskej spoločnosti do snáh o také výdavky EÚ, ktoré prispievajú k odolnosti voči zmene klímy. Národné energetické a klimatické plány a národné programy reforiem (NRP) patria medzi kľúčové opatrenia, do ktorých sa môžu zapojiť skupiny pôsobiace v oblasti ochrany životného prostredia a občianskych práv.

1.11. EHSV víta Mechanizmus spravodlivej transformácie, ale vyjadruje poľutovanie nad jasným nedostatkom rozpočtových prostriedkov na Fond na spravodlivú transformáciu (7,5 miliardy EUR na zmobilizovanie finančných prostriedkov vo výške 100 miliárd EUR). To sa bude musieť kompenzovať presunmi z EFRR/ESF+ a spolufinancovaním zo strany členských štátov, ako aj prostredníctvom predpokladaných veľkých súkromných investícií a úverového mechanizmu vo verejnom sektore zriadeným v spolupráci s EIB.

1.12. Úspech bude závisieť od spojenectiev (cieľ udržateľného rozvoja OSN 17 – *Partnerstvo pri dosahovaní cieľov*) medzi súkromným a verejným sektorom, pokiaľ ide o financovanie a spoločné povinnosti, čo sa odráža v rozmachu trhu so zelenými dlhopismi.

1.13. EHSV podporuje holistický prístup a s potešením víta stimuly pre verejné a súkromné investície a financovanie, najmä pokiaľ ide o zelené verejné obstarávanie a očakávanú podporu prostredníctvom flexibilnejších pravidiel štátnej pomoci.

1.14. EHSV takisto podporuje zlepšenie fiškálnej správy EÚ, pokiaľ ide o riziká udržateľnosti, skúsenosti získané z monitorovania najlepších postupov zeleného rozpočtovania a fiškálne plány. Okrem toho je potrebné stimulačnú politiku doplniť o zavedenie primeraného daňového posudzovania poskytovateľov kolektívneho financovania a darcov.

1.15. Dobudovanie európskej hospodárskej a menovej únie (reforma Zmluvy, ktorou sa zriaďuje Európsky mechanizmus pre stabilitu, spolu s rozpočtovým nástrojom pre konvergenciu a konkurencieschopnosť (BICC) a európskym systémom ochrany vkladov (EDIS)) je takisto nevyhnutným predpokladom na vytvorenie efektívnej a integrovanej únie kapitálových trhov a bankovej únie, ktorá bude zahŕňať všetky členské štáty a bude zameraná na ďalšiu harmonizáciu.

1.16. EHSV žiada, aby sa proces európskeho semestra súvisiaci so zelenou dohodou zlepšil tým, že sa ciele udržateľného rozvoja stanú stredobodom tvorby politiky EÚ, a rovnako požaduje komplexnejšiu taxonómiu EÚ, ktorá bude zahŕňať sociálny rozmer.

1.17. EHSV sa domnieva, že na verejný aj súkromný sektor by sa mali vzťahovať rovnaké normy, nielen pokiaľ ide o taxonómiu, ale aj o zverejňovanie nefinančných informácií. EHSV víta ďalšie preskúmanie smernice o zverejňovaní nefinančných informácií, ktoré by malo byť natoľko rozsiahle, aby motivovalo podniky k snahe pochopiť svoje skutočné vplyvy. Malo by to byť prepojené s vykonávaním štandardizovaných environmentálnych a sociálnych ustanovení vo verejnom obstarávaní.

1.18. EHSV vyzýva na intenzívnejšie a lepšie využívanie verejných štatistických zdrojov a na posilnenie úlohy Eurostatu a verejných registrov pri poskytovaní spoľahlivých údajov súvisiacich s výkonnosťou „z hľadiska udržateľnosti“.

1.19. EHSV zdôrazňuje, že je dôležité poskytovať všetkým potenciálnym používateľom presné, ľahko dostupné informácie, aby sa ďalej uľahčilo individuálne prispôbené poradenstvo a technická pomoc. Na nikoho sa nesmie zabudnúť.

1.20. Správne zručnosti pre zelené pracovné miesta sú predpokladom dosiahnutia prechodu na ekologickejšie a spravodlivé hospodárstvo. EHSV sa zasadzuje za to, aby sa vypracovali jasné stratégie pre predvídanie zručností a odbornej prípravy so súvisiacimi plánmi zručností s cieľom prispôbiť pracovnú silu budúcim potrebám všetkých sektorov.

1.21. EHSV navrhuje, aby členské štáty EÚ posilnili programy finančného vzdelávania zahrnutím udržateľného financovania a nábádaním verejných správ na všetkých úrovniach k zavedeniu daňových stimulov pre podniky a jednotlivcov, aby investovali do zelených iniciatív so sociálnym vplyvom.

2. Kontextuálny rámec

2.1. Investičný plán európskej zelenej dohody, známy tiež ako investičný plán pre udržateľnú Európu je prvou konkrétnou politickou reakciou zameranou na splnenie mimoriadne ambiciózných cieľov týkajúcich sa dosiahnutia uhlíkovej neutrality v súlade s európskou zelenou dohodou. Vo svojej podstate je investičným pilierom európskej zelenej dohody s očakávanými dodatočnými investíciami v objeme 260 miliárd EUR ročne do roku 2030, čo predstavuje približne 1,5 % HDP v roku 2018 z hľadiska dodatočných ročných investícií výlučne do energetického a dopravného systému a súvisiacej infraštruktúry v rokoch 2020 až 2030.

2.2. Ak má byť táto koncepcia úspešná, je mimoriadne dôležité, aby v rámci nej boli využité zdroje súkromného kapitálu. V skutočnosti táto koncepcia predstavuje nový druh spoločenskej zmluvy medzi súkromným a verejným sektorom na financovanie projektov najvyššieho významu, ktoré sú prospešné pre verejný záujem.

2.3. Vo viacročnom finančnom rámci (VFR) na roky 2021 – 2027 sa stanovil celkový cieľ, podľa ktorého by 25 % výdavkov EÚ malo pripadať na začleňovanie opatrení v oblasti klímy do všetkých programov EÚ. Musí sa zachovať dynamika pri prechode na skutočné a dôsledné uplatňovanie európskej zelenej dohody, ktorá musí na túto obrovskú výzvu reagovať prostredníctvom politických ambícií a vysokou mierou účinnosti z technického hľadiska. Európsku zelenú dohodu možno chápať ako oporný pilier budúceho hospodárskeho modelu EÚ, ako aj začiatok zásadných zmien a obratu. Mohla by sa stať symbolom spoločnej európskej pridanej hodnoty a vedúceho postavenia EÚ vo svete.

2.4. Treba zhromaždiť finančné zdroje a vhodné nástroje, koordinovať ich s členskými štátmi, ich regiónmi a ich mestami a rozšíriť ich aj na medzinárodnú úroveň. Na tento účel boli do plánu pre zelenú dohodu zahrnuté kľúčové opatrenia v oblasti klímy, energetiky, mobility, priemyselnej stratégie pre čisté a obehové hospodárstvo, poľnohospodárskej politiky, biodiverzity a digitalizácie, začleňovania hľadiska udržateľnosti prostredníctvom investičného plánu pre európsku zelenú dohodu a obnovenej stratégie udržateľného financovania. Ide o základný prvok mechanizmu, ktorého cieľom je mobilizovať 1 bilión EUR zo súkromných a verejných udržateľných investícií do roku 2030, a tiež zohľadniť následné sociálne vplyvy.

2.5. Mechanizmus spravodlivej transformácie vrátane Fondu na spravodlivú transformáciu⁽⁴⁾, ktorý je doplnkom k návrhu Komisie týkajúceho sa budúceho VFR, má ambíciu zhromaždiť investície vo výške 100 miliárd EUR, ktoré sa majú mobilizovať v rokoch 2021 – 2027. Malo by to prispieť k zmierneniu vplyvu, ktorý má prechod na klimatickú neutralitu Únie na regionálnej úrovni na sociálno-ekonomickú, pracovnú a environmentálnu oblasť.

2.6. Na prechode EÚ na klimatickú neutralitu sa budú podieľať aj inovačné a modernizačné fondy financované prostredníctvom časti príjmov z emisných kvót (minimálne 25 miliárd EUR v nadchádzajúcom desaťročí), avšak modernizačné fondy sa budú týkať len desiatich členských štátov EÚ.

⁽⁴⁾ COM(2020) 22 final.

3. Všeobecné pripomienky

3.1. Európa čelí v súčasnosti v dôsledku pandémie koronavírusu stavu ohrozenia zdravia a hospodárskej núdzy. Reakcia na obidva problémy musí byť koordinovaná zo strany všetkých európskych inštitúcií tak dlho, ako to bude potrebné.

3.2. EHSV víta významné zdroje vyčlenené na riešenie krízy v oblasti zdravia a hospodárstva, ktoré pomáhajú členským štátom posilniť zdroje určené na investície, zaručiť likviditu spoločností⁽⁵⁾, udržať pracovné miesta a chrániť nezamestnaných. Po týchto relevantných krokoch by malo nasledovať schválenie európskeho systému zaistenia v nezamestnanosti.

3.3. Zásadný význam pre úspech v tejto oblasti má 20 miliónov podnikov v Európe, avšak výška mobilizovaných investícií musí byť úmerná rozsahu výziev. V tejto súvislosti je mimoriadne dôležité, aby členské štáty a inštitúcie EÚ boli pripravené prekonať rozpory, ktoré medzi nimi existujú.

3.4. S cieľom zohľadniť návrhy Komisie⁽⁶⁾ by sa štruktúra finančných prostriedkov EÚ mala dovedty upraviť tak, aby sa zabránilo duplicitě a prekryvaniu.

3.5. EHSV má pochybnosti o tom, či bude návrh Komisie týkajúci sa VFR na roky 2021 – 2027 naozaj schopný splniť požiadavky vyplývajúce z investičného plánu európskej zelenej dohody. Vzhľadom na skutočnosť, že do roku 2030 budú potrebné „dodatočné investície“ vo výške 2,6 bilióna EUR, neumožní 1 bilión EUR, ktorý sa má podľa plánu zmobilizovať, ani zďaleka dosiahnuť stanovený cieľ. Keďže nie sú známe podrobnosti niektorých z plánovaných mechanizmov a programov, je ťažké predvídať ich skutočný rozsah.

3.6. EHSV odporúča, aby sa poskytlo viac podrobností o finančnom rámci investičného plánu pre udržateľnú Európu. Napríklad všetky tri hlavné piliere Mechanizmu spravodlivej transformácie závisia od veľmi ambiciózných požiadaviek, konkrétne od samotného Fondu na spravodlivú transformáciu, ako aj od očakávaného pákového účinku nástroja EIB na verejný sektor.

3.7. EHSV požaduje presnejší opis opatrení osobitného mechanizmu, ktorý je v rámci zelenej dohody navrhnutý pre program InvestEU.

3.8. EHSV vysoko oceňuje vytvorenie dodatočných podmienok a zavedenia zjednodušení so zámerom zvýšiť objem súkromných investícií, a to konkrétne pre zelené dlhopisy. Z empirickej analýzy jasne vyplýva, že v posledných rokoch dlhopisy skutočne nadobúdajú ekologický charakter. Používanie zelených dlhopisov posilňuje imidž ich emitenta (ukazuje tým povedomie o klimatických otázkach a záväzok k udržateľnosti). Zelené dlhopisy sa stali obľúbenými u širokého spektra investorov – domácich, medzinárodných, ako aj investorov konajúcich v súlade s environmentálnymi a sociálnymi zásadami a zásadami riadenia. Okrem toho veľké investičné banky prejavujú záujem o intenzívnejšiu emisiu zelených dlhopisov, čím prispievajú k šíreniu ekologického spôsobu myslenia.

3.9. EHSV víta flexibilný súbor pravidiel štátnej pomoci, ktoré sa týkajú investícií, z dôvodu ich príspevku k plneniu cieľov zelenej dohody, a zasadzuje sa za to, aby sa malým a stredným podnikom poskytol väčší priestor na prechod na obetovateľnosť. Počas obnovy po kríze spôsobenej koronavírusom by EÚ mala takisto zvážiť zavedenie „sociálneho a ekologického zlatého pravidla“ ako dočasného nástroja, na základe ktorého by boli z fiškálnych pravidiel vyňaté investície priamo zamerané na zmiernenie vplyvov zmeny klímy a znižovanie sociálnych nerovností a chudoby (k čomu zatiaľ od finančnej krízy do veľkej miery nedošlo). Pomohlo by to posilniť investície v období obnovy hospodárstva po skončení pandémie COVID-19, ktoré sú veľmi potrebné, a zároveň by to prispelo k riešeniu vplyvov zmeny klímy a sociálnej súdržnosti v celej EÚ.

3.10. Záväzok Komisie zasadzovať sa o ekologické financie a investície a súčasne zabezpečiť spravodlivý prechod pre dotknuté odvetvia a regióny, by mal priniesť úžitok pre všetky typy podnikov. Mal by sa preto podporovať a využiť ako príležitosť pre miestne samosprávy, aby vytvorili partnerstvá s komunitnými iniciatívami, ako sú družstvá na výrobu energie z obnoviteľných zdrojov.

⁽⁵⁾ Úpravy bankových prudenciálnych pravidiel na maximalizovanie kapacity úverových inštitúcií poskytovať úvery a absorbovať straty a súčasne zabezpečovať ich nepretržitú odolnosť.

⁽⁶⁾ Stanovisko EHSV z 19. septembra 2018 na tému *Viacročný finančný rámec na obdobie po roku 2020*, Ú. v. EÚ C 440, 6.12.2018, s. 106.

3.1.1. Environmentálny zámer plánu európskej zelenej dohody, ktorý má za cieľ podnietiť partnerov EÚ z radov tretích strán k tomu, aby zabezpečili porovnateľné opatrenia, by sa mal realizovať vo forme určitej koalície krajín za klímu. V rámci nej by boli krajiny v súlade s odporúčaniami laureátov Nobelovej ceny Jeanom Tirolom (2017) a Williamom Nordhausom (2018) klasifikované podľa objemu skleníkových plynov, ktoré vypúšťajú. Cieľom by bolo primárne Svetovú obchodnú organizáciu (WTO) k zavedeniu uhlíkového cla. Mechanizmus minimálnej ceny emisií by sa mohol vykonávať či už prostredníctvom systém obchodovania s emisnými kvótami skleníkových plynov v Európskej únii alebo smernice o zdaňovaní energie, ktorá sa má preskúmať ako súčasť európskej zelenej dohody.

4. Konkrétne pripomienky

4.1. Zabezpečenie rozpočtovej účinnosti

4.1.1. S cieľom zmierniť pandémiu COVID-19 EHSV oceňuje všetky navrhované opatrenia na zabezpečenie podpory likvidity pre odvetvia a podniky prostredníctvom nástrojov EIB založených na zárukách, ktoré by mohli podporiť jej transformáciu na klimatickú banku EÚ.

4.1.2. Jedným z hlavných poučení týkajúcich sa mimoriadnej ľudskej a hospodárskej krízy spôsobenej pandémiou koronavírusu je potreba posilniť Európsky nástroj stabilizácie investícií, ktorý dokáže reagovať primeranými verejnými investíciami na špecifické výzvy jednotlivých krajín. Potrebne sú aj opatrenia, ktoré pomôžu členským štátom zlepšiť využívanie ich daňových systémov a stimulov verejnej politiky⁽⁷⁾ na oživenie ich hospodárstiev.

4.1.3. EHSV tiež poukazuje na to, že plánovaná reforma Zmluvy o Európskom mechanizme pre stabilitu (EMS) by mala byť prepojená s rozpočtovým nástrojom pre konvergenciu a konkurencieschopnosť (BICC) a európskym systémom ochrany vkladov (EDIS). Značné úsilie sa už vynaložilo v oblasti znižovania rizika v bankovom sektore (zníženie objemu nesplácaných úverov, zvýšenie minimálnych požiadaviek na vlastné zdroje a zvýšenie oprávnených záväzkov, režim platobnej neschopnosti atď.).

4.1.4. EHSV rozhodne súhlasí s tým, že Európska investičná banka (EIB) mala plniť úlohu klimatickej banky Únie a že je dôležitá spolupráca s ostatnými finančnými inštitúciami. V súlade so zásadou proporcionality je potrebné zabezpečiť dostatočnú likviditu pre všetky potenciálne banky, ktoré by mohli byť zapojené do operácií v rámci zelenej dohody.

4.2. Optimalizácia výkonnosti plánovaných nástrojov a nástrojov, ktoré presmerujú proces európskeho semestra tak, že ciele udržateľného rozvoja sa stanú stredobodom tvorby politiky a činnosti EÚ

4.2.1. Je potrebná spoľahlivá a ambicióznejšia taxonómia udržateľných činností vrátane zohľadnenia sociálnych aspektov a vytvárania synergií a súladu s postupom Organizácie Spojených národov prostredníctvom náležitej integrácie cieľov udržateľného rozvoja do európskeho semestra. Rozhodnutia o tom, ako použiť prostriedky EÚ na obnovu, by sa mali riadiť celoeurópskou taxonómiou ekologického financovania, ktorej cieľom je odmeňovať investície do čistých technológií.

4.2.2. EHSV vyzýva na intenzívnejšie a lepšie využívanie verejných štatistických zdrojov a na posilnenie úlohy Eurostatu pri poskytovaní spoľahlivých údajov súvisiacich s výkonnosťou „z hľadiska udržateľnosti“. Malo by sa posilniť prepojenie s ukazovateľmi výkonnosti OSN v oblasti udržateľného rozvoja a ustanoveniami EIB.

4.2.3. Na to, aby sa mohli získavať „podrobné údaje“ rôzneho pôvodu (až po geopolitickú polohu) a mohli sa pracovať na porovnateľnosti medzi krajinami, sú potrebné technologické riešenia. Preskúmanie smernice o nefinančných informáciách (2014/95/EÚ) by zároveň mohlo prispieť k zverejňovaniu štandardizovaných vysokokvalitných informácií, ktoré by boli úplnejšie, relevantnejšie a porovnateľnejšie vďaka harmonizovanej metodike⁽⁸⁾ s prihliadnutím na odporúčania pracovnej skupiny pre finančné informácie súvisiace s klímou v rámci Rady pre finančnú stabilitu.

⁽⁷⁾ So zámerom riešiť otázku pozitívnych externalít.

⁽⁸⁾ Stanovisko EHSV zo 17. októbra 2018 k oznámeniu Komisie *Akčný plán: Financovanie udržateľného rastu* (Ú. v. EÚ C 62, 15.2.2019, s. 73).

4.2.3.1. Zverejňovanie nefinančných informácií by sa malo týkať aj MSP, pričom by sa im mala poskytovať technická pomoc na získanie ľahko dostupných kľúčových údajov (na účely stanovenia kľúčových ukazovateľov výkonnosti⁽⁹⁾).

4.2.4. Dynamická taxonómia udržateľných činností: mali by sa vyhodnotiť a začleniť trhové postupy, ktoré sprevádzajú dôležité ukazovatele vplyvu. EHSV poukazuje na to, že pri výbere vhodných projektov je dôležité ich otestovať na trhu⁽¹⁰⁾.

4.2.4.1. EHSV zdôrazňuje, že je bezpodmienečne nutné používať presnejšie metodiky, ak sú k dispozícii, s cieľom vypracovať systémy hodnotenia založené na spoľahlivých informáciách poskytovaných spoločnosťami, aby sa tak dosiahol súlad so všetkými normami pre finančné produkty (značky, zelené dlhopisy a referenčné hodnoty udržateľnosti) obsiahnutými v akčnom pláne o udržateľnom financovaní.

4.2.4.2. Je potrebná spätná väzba týkajúca sa procesu preskúmania výpočtov vplyvu od rôznych pracovných skupín OSN (najmä v súvislosti s uhlíkovou daňou a obchodovaním s emisiami CO₂, čo je kľúčový aspekt pre spoľahlivé udržateľné referenčné hodnoty).

4.2.5. EHSV víta plán na posudzovanie vplyvu – vrátane analýzy investičných potrieb –, ktorý má byť zverejnený do leta 2020 a ktorý je zameraný na zvýšenie cieľov EÚ v oblasti znižovania emisií skleníkových plynov na rok 2030. EHSV okrem toho naliehavo žiada aj špecifikáciu vplyvu, pokiaľ ide o pokrok vo vykonávaní programu OSN do roku 2030 a Európskeho piliera sociálnych práv.

4.2.6. Inštitúcie auditu a iné orgány dohľadu nad verejnými orgánmi, ako je Európsky dvor audítorov, by tiež mali zohrávať doplnkovú úlohu pri monitorovaní sociálnych vplyvov uvedených cieľov znižovania emisií.

4.2.7. EHSV poukazuje na potenciál veľkých dát a umelej inteligencie na zosúladenie priorít investorov s cieľovým určením investícií. Riešenia v oblasti strojového učenia by sa mali analyzovať aj s cieľom presmerovať toky investícií do konkrétnych sektorov alebo činností, ktoré zohľadňujú environmentálne a sociálne zásady a zásady riadenia.

4.3. Technická pomoc

4.3.1. Kapacity, ktoré doteraz vybuodovala EK a Európske centrum investičného poradenstva, sú dobrým základom pre vytvorenie súboru udržateľných projektov, musia sa však uplatňovať spoľahlivejšie metodiky, ktoré umožnia skutočné presmerovanie finančných tokov k ekologickému hospodárstvu.

4.3.2. EHSV súhlasí so zriadením jednotného kontaktného miesta, ktoré uľahčí prístup k financovaniu prostredníctvom verejných aj súkromných predkladateľov projektov a finančných sprostredkovateľov. V prípade MSP podporuje EHSV štrukturálnu spoluprácu so ich zastupiteľskými organizáciami.

4.4. Finančné vzdelávanie (sprevádzané poskytovaním technickej pomoci)

4.4.1. Pre občanov počnúc predškolským vekom: Európski občania majú čoraz väčší záujem o to, aby sa ich úspory a investície týkali sociálnych a environmentálnych cieľov. Finančná gramotnosť (hlbšie pochopenie podstaty fungovania financovania) môže pomôcť posilniť zodpovedné konanie občanov a môže ich riadne oboznámiť s otázkami udržateľného financovania vrátane vymedzenia primeranej úlohy financovania v spoločnosti.

4.4.2. Má to význam pre všetky technické orgány zapojené do procesu vykonávania zelenej dohody a príslušných organizácií občianskej spoločnosti.

⁽⁹⁾ Key performance indicators (KPI).

⁽¹⁰⁾ Stanovisko EHSV zo 17. októbra 2018 na tému *Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa zriaďuje Program InvestEU* (Ú. v. EÚ C 62, 15.2.2019, s. 131).

4.5. Udržateľnosť zručností pre podniky

4.5.1. EHSV zdôrazňuje, že zavádzanie a šírenie čistých technológií si vyžaduje zručnosti v oblasti používania, prispôbenia a údržby technológií. Zručnosti sú kľúčové aj pre hospodárstvo a podniky, pracovníkov a podnikateľov s cieľom rýchlo sa prispôbiť zmenám, ktoré prinášajú politiky v oblasti životného prostredia alebo zmena klímy. Správne zručnosti pre zelené pracovné miesta sú predpokladom dosiahnutia prechodu na ekologickejšie hospodárstvo.

4.5.2. EHSV poukazuje na to, že jedným z kľúčových cieľov prispôbenia sa meniacim sa pracovným miestam a pracovným požiadavkám je, aby si pracovníci neustále osvojovali nové zručnosti potrebné v ekologickom hospodárstve. Mala by existovať jasná stratégia pre predvídanie zručností spolu s plánom zručností s cieľom pripraviť pracovnú silu na budúce potreby priemyslu a pravidelne im ju prispôbovať. Investície do vzdelávania a odbornej prípravy a posilnenie kultúry celoživotného vzdelávania by mali byť základom spravodlivého prechodu na regionálnej úrovni.

4.6. Sociálne zodpovedné verejné obstarávanie

4.6.1. Sociálne zodpovedné verejné obstarávanie je základom ekologickej transformácie orgánov verejnej správy a boja proti korupcii vrátane podpory zodpovedného postupu prostredníctvom poskytovateľov služieb.

4.6.2. EHSV podporuje stanovenie minimálnych záväzných ekologických kritérií alebo cieľov v oblasti verejného obstarávania v odvetvových iniciatívach, vo financovaní zo strany EÚ alebo právnych predpisoch týkajúcich sa konkrétnych výrobkov, pričom sa v súlade s pokrokom v rámci taxonómie EÚ použijú environmentálne ukazovatele. V tejto súvislosti sú potrebné holistickejšie, transparentnejšie a jednoduchšie informačné systémy environmentálneho označovania (ELIS), ktoré sú v súlade s prísnyimi cieľmi udržateľného rozvoja.

4.7. Mechanizmus spravodlivej transformácie

4.7.1. EHSV víta Mechanizmus spravodlivej transformácie, ktorý má veľký potenciál uľahčiť ekologickú transformáciu v konkrétnych sektoroch a regiónoch. Poznamenáva, že sa nesmie obmedziť na financovanie procesov dekarbonizácie a mal by sa vykonávať súbežne s ad hoc stabilizačnými mechanizmami, z čoho by mali úžitok iné odvetvia a regióny, ktoré čelia nepriaznivej hospodárskej situácii a potrebujú štrukturálne reformy.

4.7.2. Mechanizmus spravodlivej transformácie predstavuje vyváženú kombináciu subvencií a finančných nástrojov, centrálnych riadených programov a programov, ktoré sú riadené zdieľane, rôznych typov finančných zdrojov, ako aj kompetencií a povinností na viacerých úrovniach (na úrovni Únie, vnútroštátnej, regionálnej, ako aj komunálnej úrovni). Tento originálny mix si preto bude vyžadovať novú úroveň správy a riadenia.

4.7.3. Mechanizmus spravodlivej transformácie by mal vytvárať nové kvalitné pracovné miesta v postihnutých regiónoch. EHSV poukazuje na to, že MOP už uznala nedostatky v zručnostiach ako hlavnú prekážku v mnohých odvetviach, ako je energia z obnoviteľných zdrojov, energetická účinnosť a efektívne využívanie zdrojov, energetická renovácia budov, výstavba budov s nulovou potrebou energie, environmentálne služby a výroba.

4.7.4. EHSV vyzýva na zaistenie veľkého súladu medzi akčným plánom pre sociálne hospodárstvo, ktorý sa očakáva v roku 2021, a investičným plánom európskej zelenej dohody s cieľom začleniť investície sociálneho hospodárstva do vykonávania Mechanizmu spravodlivej transformácie.

4.7.5. Mechanizmus spravodlivej transformácie musí rovnako zohľadniť doterajšie úsilie každej krajiny a jej regiónov o dekarbonizáciu⁽¹¹⁾ vyvinuté od roku 1990, aby tak tiež mohli mať prístup k finančným prostriedkom a neboli penalizované za to, že tieto opatrenia vykonali už v minulosti. Eurostat by mal na tento účel zlepšiť zverejňovanie svojich ukazovateľov regionálnej konvergenie a regionálnych rozdielov (vrátane úbytku obyvateľstva a starnutia obyvateľstva), aby z toho mali úžitok aj tieto územia.

⁽¹¹⁾ Regióny, ktorých sa už dotklo ukončenie ťažby na základe rozhodnutia Rady 2010/787EÚ.

4.8. Globálne úsilie prostredníctvom medzinárodnej spolupráce

4.8.1. EHSV víta nedávne vytvorenie Medzinárodnej platformy pre udržateľné financovanie ⁽¹²⁾, ktorá má na celosvetovej úrovni navýšiť súkromný kapitál určený na udržateľné environmentálne financovanie. Toto fórum by sa malo využiť aj na presadzovanie prijatia systému obchodovania s emisiami na medzinárodnej úrovni.

4.8.2. EHSV takisto konštatuje, že sú potrebné investície v oblasti životného prostredia a klímy na podporu opatrení mimo EÚ, najmä v rámci stratégie pre Afriku.

4.8.3. V rámci globálnej reakcie na koronavírus EHSV dôrazne podporuje celosvetový darcovský maratón ako globálne úsilie na získanie finančných prostriedkov na diagnostiku, liečbu a očkovacie látky súvisiace s koronavírusom.

V Bruseli 10. júna 2020

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Luca JAHIER

⁽¹²⁾ Medzinárodnú platformu pre udržateľné financovanie zriadili 18. októbra 2019 verejné orgány z Argentíny, Čile, Číny, Indie, Kanady, Kene, Maroka a Európskej únie, t. j. z krajín, na ktoré pripadá takmer polovica celosvetových emisií skleníkových plynov.